

ZA PRADÁVNÝCH ČASŮV, ZA STARÝCH BOHUOV, BYLA MEZI horami malá dědinka a v té dědině byl staříčkový již farář a měl gazdinku², Katrenku strigu. Nic o tom nevěděl farář, že je Katrenka striga, ale měl mladého rataje³, veselého šuhaje, a ten vyslídil, že Katrenka čas po čase zmizí a doma nespává i po tři noci, ale kam veždy chodí, to nevěděl. — I svěřil se panu faráři a pan farář nařídil mu, aby po ní striehol. Milý Janko střehl po Katrence dost a dost, ale kam chodí, nebyl s to se dovědět, vždy se naraz ztratila. — Mrzelo ho to již a jednou, když se k němu pěkně měla, ptal se jí: „Ale kděže vy to, Katrenko, voždy v noci chodíte?“ — „Nuž, keď chceš vedieť, musíš ísť so mnou, lebo ja to povedieť nĕsmiem,“ odpovĕděla Katrenka. — Dobře, přistal na to; za několik dní, v noci, přišla ho Katrenka zavolat. — Musel si nechat zavázat oči, potom ho posadila Katrenka na ohrablo, sama sedla na omelo⁴, a hajde komínem ven a jako na tátošech ponad hory, ponad vody, ponad vrchy, ponad sad, až při jednom vrchu zastali, kde držely strigy rákoš⁵. Tu Katrenka pravila ratajovi: „Nach vidíš čo vidíš, slovíčko nĕpreriekni, síce sa zle s tĕbou povodí, ale všetko rob, čo budú tie robiť, ktorých tam najďeme.“ —

Když na vrch vyšli, zdĕsil se rataj přenáramně vida to shromáždění. Síla tam bylo žen a byly samé strigy; aj — staré baby jako krkošky⁶, aj ženy mladé pěkné, ale

¹ Čarodějnice.

² Hospodynĕ.

³ Oráče.

⁴ Pometlo.

⁵ Snĕm.

⁶ Pařízek z vinného kmene.

všechny byly rozpásány, divy. Na pometlech jezdily, na trdlicech, na ohrablech — a kde která co uchapla. — Jedly, pily, krik robily, tancovaly, čarily. Rataj strachem div z rozumu nevyšel; — a tu zrazu jedna striga k němu přiskočí a pochyťí ho do kola, a jak s ním vrtí, tak s ním vrtí. Když ho na oba boky vykrútila, stiskla ho tak, že vykříkl bolestí. — V tom okamžení všechny strigy zmizely, jako by je smetl, a rataj zůstal ve tmě stát, sám a sám; — ani nohou pohnouti se neosmělil, aby někam nespádl, a protož na místě státi zůstal do vidna jako kamenný stĺp⁷. Když slunce vyšlo, ohlížel se kolem sebe, či se mu všecko jen snilo, či to pravda.

Ale pravda byla — stál na vysokém vrchu, s boku strašné hlubiny, dole voda hučela a zůkol vůkol samá horvať⁸. „No, čo tu teraz; ažda tu musím hladom zahynúť, lebo dolu němuožem a taděto ani ptáčka něvidieť!“ — A jak se tak smutně dolů dívá, vidí velikánskou medvědici stromy lámat a z lesa dolů valiti k vodě. Jak lámala, tak lámala, malé, velké, a když jich hodně nalámala, kladla do vody, jeden kmen vedle druhého, až udělala přes vodu most. — Potom odběhla do lesa, přivedla tři mladá medvěďata a přes most je přavedla na druhou stranu, kde do lesa zašli. Zaradoval se rataj, když to viděl. „Keď prešla medvedica, prejděm i ja“ — a hned se dolů pustil. Po bídě, po psotě přecestně dolů se dokotůľal a na druhý břeh přes most přešel. — Ale nová bída. — Octnul se v tmavém lese — a nebylo cesty. Bloudil po lese sem tam, nevěda, v kterou stranu se dáti, — a tu, hle, znenadání přišel na cestu a právě po ní jel gazda s železem.

„Ej dobrý človeče, nože mňa naprautě na dobrú cestu!“ prosil rataj gazdu.

⁷ Sloup.

⁸ Lesy.

„A zkaděže stě?“ — „Z Chamarova.“

„Keď stě vy z oného, eh to už máte daleko domu; dobre za sedem mesiacou máte čo ísť, lež sa tam dostaněte; už veru tak dlho, čo som ztadiaľ na povuozku⁹ vyjel.“

„A čože tam slyšno?“ —

„Nuž čože slyšno, starému faráru rataj skapal¹⁰; už sedem rokou prešlo a ešte sa něvrátil. Starý farár má po ňom veľký smútok, dal si bradu narásť a už mu narásla po kolená!“ — Rataj nemohl uvěřiti, že by on ten rataj býti měl, jehož gazda vzpomíná, vždyť ani den neminul, co z domu odešel. Chtěl se ještě gazdy vpytávat — ale gazda mezitím odjel, a zase byl sám jako prst. —

Tu slyší praskot nedaleko sebe, a když se kolem ohlíží, vidí zase onu medvědici drápat se na vysoký vršek. — Kam tlapa její padla, křoví a mláz se lámalo. — „No, keď si mně cestu cez vodu ukázala, snáď mňa aj teraz na kratšú privedieš,“ a hned se také za medvědicí ubíral. Prolámanou od medvědice cestou dostal se horko těžko na vršek. Medvědice na vršku zmizela, ale už mu dobře bylo. Jak na vršek vystoupl, viděl dole rodnou svoji dědinu. — Zajakal radostí, a jakkoli lačen i umdlen, pospíchal domů a šťastně do fary se dostal. Pan farář s radostí ho přijal, ale Katrenka, jak slyšela, že se rataj vrátil, zmizela a víc ji žádný neviděl. Rataj se ale chránil se strigami okolo lietat.

⁹ Na povoznictví.

¹⁰ Ztratil se.